

Rued Langgaard: *Andante religioso* (BVN 407)

Kritisk førsteudgave ved Ole Ugilt Jensen og Bendt Viinholt Nielsen

Revisionsberetning

Kilder

A. Partitur. Autograf (kuglepen)

B. Partitur. Autograf (blæk)

C. Violinstemme. Autograf

D. Skitse

A. Partitur. Autograf (kuglepen)

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling, RLS 75,12. Autograf. Kuglepen; tilføjelser og rettelser med blyant; tilføjelser med sort pen utvivlsomt af Constance Langgaard.

Titel: *Andante religioso / Violin og Orgel / af / Rued Langgaard / komp. 9 Sept 50 (6 Morgen)*

4 blade, 25 × 33,5 cm; 7 beskrevne sider, pagineret: (titelside), (upag. side), 2-6, (blank side)

Papirtype: 10 systemer; fabrikatangivelse: uidentificeret logo efterfulgt af 1655.

Note. Manuskriptet må være blevet til ultimo 1950 - RLs tidligst dokumenterede anvendelse af kuglepen var i oktober 1950, og de tilføjede registreringsangivelser i manuskriptet tyder på, at det var dette manuskript, Langgaard anvendte ved uropførelsen i Ribe Domkirke 17. december 1950. Alligevel har manuskriptet, sammenlignet med kilde **B**, et mangelfuldt præg, idet fraseringsbuer og dynamik stort set mangler i orgelsatsen. Det skyldes rimeligvis, at RL har udarbejdet manuskriptet til eget brug forud for opførelsen, og enten ikke nået eller ikke haft tid til at gøre orgelsatsen så detaljeret som den oprindeligt var tænkt. Nogle tilføjelser med sort blæk stammer fra en gennemgang af manuskriptet, foretaget sandsynligvis posthumt af Constance Langgaard – hun har dels trukket visse af RLs svage blyantstilføjelser op, dels – med hjemmel i kilde **C** – indføjret detaljer og en enkelt rettelse i violinstemmen.

B. Partitur. Autograf (blæk)

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling, RLS 75,3, blad 7-10. Autograf. Blæk; tilføjelser og rettelser med blyant.

Overskrifttitel: *Andante funebre / religioso*

Dateringer: ved begyndelsen: *Komp. og renskr 9/6 50* [i.e. 6/9 50] *6 Morgen* – til slut: *Kl. 6 - Morgen. 6/9 1950.*

4 blade; 34,5 × 26 cm; kompositionen omfatter 4 sider, folieret 1-4, og er noteret bagfra på de fire bageste, opr. blanke bagsider af manuskriptet til *Andante funebre* (sats 2 af ufuldendt sonate for violin og klaver, BVN 41, i en ufuldstændig ”Anden Version”, optegnet samme dag, 6.9.1950).

Papirtype: B&H, Nr. 11. C. / 2.13. (18 systemer)

Note. Førsterenskrift uden de indledende 4 takter. Manuskriptet rummer en del detaljer, som ikke findes i kilde **A**, særligt frasering, dynamik og artikulation i orgelsatsen.

C. Violinstemme. Autograf

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling, RLS 75,13. Autograf. Blæk; tilføjelser med blyant og blå farvestift, til dels i fremmed hånd (Haakon Raskmark?).

Overskrifttitel: *Andante funebre*

Udateret.

1 blad, 34 × 26 cm; 2 beskrevne sider, pagineret: (1 upag. s.), 2.

Note. Stemmen synes at være udskrevet i forlængelse af partitur **B**. Manuskriptet rummer detaljer, som ikke findes i kilde **B** og **A**. Buerne er korrigeret med blå farvestift, antagelig af Haakon Raskmark i forbindelse med uropførelsen.

D. Skitse

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling, RLS 75,14. Blæk; enkelte tilføjelser og rettelser med blyant.

Overskrifttitel: *Andante religioso*

Dateret ved begyndelsen: *Komp. Kl. 6. 9/6* [i.e. 6/9] *50 Morgen* – signeret og dateret til slut: *6/9 50. 6½ Morgen Rued L.*

2 blade, 33,5 og 34,5 × 26 cm; skitsen findes på 2 (af i alt 3 beskrevne) sider og er pagineret: (1 upag. s.), 2; manuskriptet rummer også bidrag til andre værker.

Redaktionsgrundlag

Udgaven er baseret på komponistens seneste nedskrift, kuglepenspartituret (kilde **A**). Der ses bort fra tilføjelser med sort blæk foretaget sandsynligvis af Constance Langgaard. Nodeteksten i kilde **A** er kompletteret, særlig for orgelsatsens vedkommende, med informationer fra førsterenskriften (**B**). Endvidere medtages supplerende detaljer fra den separate violinstemme (**C**). Skitsen (**D**) er af præliminær og ufuldstændig karakter og uden autoritativ kildeværdi.

Retningslinjer for udgaven

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er dog angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt angår manglende triol- og sekstolangivelser samt manglende nodepunkteringer. Uegalt anbragte buer er justeret uden videre.

Fraseringsbuer i orgelstemmen er overført til udgaven fra kilde **B** uden typografisk markering. Den øvrige komplettering foretaget i henhold til kilde **B** og **C** er derimod typografisk markeret. Dokumentation og redaktionelle kommentarer findes i noterne nedenfor.

Noter

takt	stemme	kommentar
1	org	<i>dolce</i> tilføjet iht. B
5	vl	<i>dolce</i> tilføjet iht. B
	org hh	bindebue tilføjet iht. B
17	org, vl	<i>mf</i> og <i>f</i> tilføjet iht. B
17-18	org	<i>cresc./dim.kile</i> tilføjet iht. B
22-23	vl	<i>cresc./dim.-kiler</i> tilføjet iht. B
25	vl	<i>dim.kile</i> tilføjet iht. B
26	org hh	<i>marc.</i> tilføjet iht. B
35	org	<i>cresc.kile</i> tilføjet iht. B
36	org	<i>f</i> tilføjet iht. B
38	vl	<i>cresc./dim.kile</i> tilføjet iht. B (også tilføjet i A , sandsynligvis af CL)
41	vl	node 2, overstemme: 0 udeladt (findes i B og er tilføjet i A , sandsynligvis af CL); det noterede dobbeltgreb kan ikke udføres med løs e-streng

(41)	org vh	node 4: \flat tilføjet iht. B
43	vl, org	<i>fz</i> tilføjet iht. B
46	vl	sidste samklang: \sharp for c^1 tilføjet iht. C (også tilføjet i A , sandsynligvis af CL)
48, 49	org hh	marc. tilføjet iht. B
50	vl	<i>p</i> tilføjet iht. C
52	-	<i>Andante</i> tilføjet iht. B
53	org hh	akkord 1: marc. tilføjet iht. B (redaktionelt tilføjet i vh i analogi hermed)
54	vl	<i>p</i> tilføjet iht. C (også tilføjet i A , sandsynligvis af CL)
55	org	cresc.kile tilføjet iht. B
56	org hh	node 1: understemme: \flat tilføjet af udgiveren (antages at være en forglemmelse)
57	org	cresc./dim.kile tilføjet iht. B
58	org hh	samklang 2, 4, 6: marc. tilføjet iht. B (redaktionelt tilføjet i vh i analogi hermed)
59	vl	node 4: gis^1 rettet til d^1 iht. C , hvor rettelsen er foretaget med blyant og må anses for at være autentisk (også rettet i A , sandsynligvis af CL)
60, 61	org hh	buer findes undtagelsesvis i A
62	org hh	A har kun fraseringsbue i overstemmen fra node 1 til 2; ført videre til t. 64 iht. B
64	vl	<i>p</i> tilføjet iht. B
65	org hh	samklang 2: es^1 omskrevet til enharmonisk dis^1 iht. B
67	vl	dim.kile tilføjet iht. B
73	vl	dim.kile tilføjet iht. B
75	org vh	bindebue tilføjet iht. B
76-77	org	cresc./dim.kile tilføjet iht. B
79	vl	<i>f</i> tilføjet iht. B (også tilføjet i A , sandsynligvis af CL)
82	vl	<i>f</i> tilføjet iht. B
82-83	org, vh	bindebue A1-A1 tilføjet iht. B (buen A-A tilføjet redaktionelt i analogi hermed)
83	vl, org	<i>p</i> tilføjet iht. B
84	vl	taktangivelsen tilføjet iht. C (også tilføjet i A , sandsynligvis af CL); redaktionelt tilføjet i orgelsatsen i analogi hermed
87	org	cresc.kile tilføjet iht. B
88-89	org	cresc./dim.kile tilføjet iht. B
89	org	overstemmen, akkord 2-3: bindebuer tilføjet iht. B
90	vl	<i>p</i> tilføjet iht. C (også tilføjet i A , sandsynligvis af CL)
90-91	vl	cresc./dim.kile tilføjet iht. B (også tilføjet i A , sandsynligvis af CL)
91	org vh	mellemstemme: fraseringsbuen findes undtagelsesvis i A
92	vl	bue node 2 til t. 93 node 1 tilføjet iht. B
93	vl	bue node 2-5 tilføjet iht. B
94	vl, org	<i>pp</i> tilføjet iht. B
98	vl, org	fermat tilføjet iht. B

OUI/BVN, rev. 8.12.2002

Nodeudgavens kolofon:

Rued Langgaard: Andante religioso (BVN 407)
© 2002 by Edition SAMFUNDET, Copenhagen.

BVN-numre refererer til Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse*. Odense Universitetsforlag, 1991.

Hovedredaktør for Rued Langgaard Udgiven på Edition Samfundet: Bendt Viinholt Nielsen.

Rued Langgaard Udgiven er etableret med støtte fra Carlsbergfondet.
Den her foreliggende udgivelse er støttet af Langgaard-Fonden, Augustinus Fonden, Beckett-Fonden, Gangstedfonden og Carlsbergfondet.

Spilletid: ca. 5 minutter